

Komentář

Podnikatelský důchod vyjádřený v základních běžných cenách se v roce 2023 proti roku 2022 snížil o 58,0 % z hodnoty 25 995,0 mil. Kč na 10 922,2 mil. Kč. Meziroční pokles podnikatelského důchodu byl zapříčiněn nižší hodnotou rostlinné produkce ve srovnání s nadprůměrným rokem 2022.

Hodnota produkce zemědělského odvětví (PZO) v roce 2023 vyjádřená v základních běžných cenách je vyčíslena na 176 790,6 mil. Kč, což představuje oproti roku 2022, kdy PZO dosahovala hodnoty 191 856,7 mil. Kč, pokles o 7,9 %. Tento pokles byl ovlivněn snížením hodnoty rostlinné produkce o 17,4 %, živočišná produkce naopak v roce 2023 zaznamenala meziroční růst o 6,3 %.

Hodnota produkce se snížila u všech obilovin, z toho nejvýznamnější pokles byl zaznamenán u pšenice (-28,8 %) a ječmene (-26,8 %). Technické plodiny hodnotově poklesly o 10,2 %, a to zejména vlivem poklesu produkce řepky (-16,3 %). Pokles zaznamenaly i další technické plodiny kromě chmele (+60 %) a cukrové řepy (+5,3 %). K poklesu hodnoty produkce došlo také u krmných plodin (-15,2 %), vína (-25,2 %) a ovoce (-11,7 %). Naopak meziročně vzrostla hodnota produkce brambor (+25,1 %) a zeleniny (+30,6 %).

Pokles hodnoty rostlinné produkce způsobil především pokles cen vstupujících do kalkulace v metodice SZÚ. Meziročně došlo ke snížení cen obilovin, nejvíce u kukuřice na zrno (-32,9 %), pšenice (-32,7 %) a žita (-29,7 %). K poklesu cen došlo také u technických plodin, zejména slunečnice (-34,1 %) a řepky (-29,7 %). Zvýšila se cena brambor (+41,2 %), zeleniny (+14,2 %), ovoce (+14,1 %) i krmných plodin (+7,6 %). Naproti tomu cena vína meziročně poklesla (-10,9 %).

Sklizně většiny rostlinných komodit se meziročně snížily, obiloviny klesly o 2,7 %, technické plodiny o 1,8 %, krmné plodiny o 4,9 %, brambory o 12,4 %, ovoce o 22,4 % a víno o 16,1 %.

K meziročnímu růstu živočišné produkce došlo především díky zvýšení produkce prasat (+15,2 %) a drůbeže (+8,0 %), vyšší byla rovněž produkce mléka (+3,4 %) a vajec (+24,3 %). Hodnota produkce skotu zůstala téměř na úrovni hodnoty předchozího roku.

Nárůst hodnoty živočišné produkce způsobil především růst cen. Cena skotu se zvýšila o 2,7 %, zatímco výroba se skoro nezměnila. Ke zvýšení cen došlo také u prasat (+23,7 %), jejich výroba naopak klesla o 6,8 %. U drůbeže byl rovněž meziročně vyšší cenový index (+7,9 %) při téměř stejné výrobě. Cena mléka se prakticky nezměnila a cena vajec vzrostla o 28,6 %. Výroba mléka vzrostla o 4,1 %, naproti tomu výroba vajec meziročně poklesla o 3,3 %.

Součástí produkce jsou dotace na skot, ovce a kozy a mléko. Celkově se dotace na výrobky v roce 2023 snížily o 26,5 %.

Porovnáme-li produkci zemědělského odvětví v základních stálých cenách roku 2000, pak se PZO snížila v roce 2023 proti roku 2022 o 0,5 %. Rostlinná produkce byla nižší o 1,5 % a živočišná produkce se naopak zvýšila o 0,5 %.

Rostlinná produkce se v roce 2022 podílela na PZO 59,5 %, v roce 2023 to bylo 53,3 % v základních běžných cenách. Nejvýznamněji se na rostlinné produkci podílely obiloviny (48,5 % v roce 2022 a 41,1 % v roce 2023) a technické plodiny (22,5 % v roce 2022 a 24,5 % v roce 2023).

Živočišná produkce byla zastoupena v roce 2022 v PZO v základních běžných cenách 34,4 %, v roce 2023 to bylo 39,7 %. Nejvýznamněji se na živočišné produkci podílely výroba mléka (55,6 % v roce 2022 a 54,1 % v roce 2023), chov jatečných prasat (13,5 % v roce 2022 a 14,7 % v roce 2023) a chov jatečného skotu (13,2 % v roce 2022 a 12,5 % v roce 2023).

Zemědělská práce prováděná dodavatelsky, tj. produkce zemědělských služeb, tvořila v roce 2022 z celkové PZO 3,0 %, v roce 2023 to byly 3,4 %. Nezemědělské vedlejší činnosti účetně neoddělitelné se na produkci podílely 3,1 % v roce 2022 a 3,5 % v roce 2023.

Mezispotřeba se podílela na PZO 66,6 % v roce 2022 a 68,5 % v roce 2023. Nejvýznamnějšími položkami mezispotřeby byly spotřeba krmiv (34,3 % v roce 2022 a 32,9 % v roce 2023) a spotřeba energií a maziv (16,5 % v roce 2022 a 16,2 % v roce 2023). Mezispotřeba se meziročně snížila o 5,2 %.

Hrubá přidaná hodnota v základních běžných cenách v roce 2022 činila 67 072,4 mil. Kč. V roce 2023 se snížila o 13,1 % na 55 683,6 mil. Kč. Po odečtení spotřeby fixního kapitálu je výsledkem čistá přidaná hodnota v základních běžných cenách, jež byla v roce 2022 ve výši 39 257,1 mil. Kč. V roce 2023 meziročně poklesla o 21,4 % na 30 868,4 mil. Kč.

Důchod z faktorů v roce 2022 činil 73 779,8 mil. Kč. V roce 2023 se snížil o 18,3 % na hodnotu 60 272,7 mil. Kč. Náhrady zaměstnancům v roce 2022 činily 36 758,3 mil. Kč, v roce 2023 došlo k jejich nárůstu o 4,0 % na hodnotu 38 228,6 mil. Kč.

V roce 2023 se oproti předchozímu roku zvýšila tvorba hrubého fixního kapitálu o 13,0 % z 30 391,7 mil. Kč na 34 334,5 mil. Kč.

V roce 2023 se snížil důchod z faktorů v zemědělství na celkovou roční pracovní jednotku (na 1 AWU), vyjádřený indikátorem A, oproti roku 2022 o 25,5 %. Deflátor (implicitní cenový index HDP v tržních cenách) v roce 2023 byl 108,2. Indikátor B, který vyjadřuje vývoj v reálném podnikatelském důchodu na neplacenou roční pracovní jednotku, byl nižší o 66,3 %. Podnikatelský důchod, vyjádřený indikátorem C, se snížil v roce 2023 v reálné hodnotě o 61,2 %.

